

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)

Гентський університет (Бельгія)

Сучавський університет ім. Стефана чел Маре (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)

Київський національний університет будівництва і архітектури (Україна)

Сумський державний університет (Україна)

Сумський національний аграрний університет (Україна)

Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)

Державна установа

«Інститут економіки та прогнозування НАН України» (Україна)

Державна установа

«Інститут демографії та проблем якості життя НАН України» (Україна)

Державна податкова інспекція у м. Полтава Головного управління Державної

податкової служби у Полтавській області (Україна)

Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської

організації «Спілка аудиторів України» (Україна)

Торгово-промислова палата України (Україна)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК

II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
«СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

06 червня 2024 року

ПОЛТАВА

спеціальних військових завдань, зокрема оборонного характеру. Також серед найважливіших факторів слід виділити втрату налагоджених зв'язків з ключовими партнерами, що знаходяться на окупованих територіях або зазнали збитків під час бойових дій і не можуть виконувати свої контрактні зобов'язання; введення спеціального режиму перетину кордону, що впливає на імпортно-експортні операції; скорочення або повна втрата ринків збуту через порушення логістичних потоків поставок, руйнування інфраструктури, зниження попиту від покупців і власників споживчої продукції; неможливість передбачати реальні обсяги доходів і збитків від операційної діяльності, наявність загрози поповненню оборотних коштів та інше.

УДК 339.97

Шевченко О.М., к.е.н., доцент; Раєвська М. О., Різник В.А., студентки
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

РОЗВИТОК «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку світової економіки спостерігається тенденція нерозривного взаємозв'язку економічного зростання із зростанням навколишнього середовища, вичерпанням природних ресурсів, порушенням балансу біосфери, зміною клімату. Тому актуальності набуває проблема подолання суперечностей між економічним зростанням та забезпеченням екологічної безпеки. Розв'язання цієї проблеми потребує інноваційного підходу до розвитку країни щодо створення моделі «зеленої» економіки, яка базується на засадах «зеленого» зростання. Формування такої моделі є одним з головних пріоритетів Стратегії розвитку Європейського Союзу «Європа – 2020».

Згідно з Департаментом з економічних і соціальних питань ООН, «зелена» економіка – це економіка, яка приводить до поліпшення добробуту людини та скорочення нерівності, не піддаючи майбутні покоління значним екологічним ризикам та екологічному дефіциту. Вона прагне принести довгострокові соціальні вигоди для вжиття короткострокових заходів, спрямованих на пом'якшення екологічних ризиків. «Зелена» економіка є сприятливою компонентою загальної мети сталого розвитку [1].

Основними напрямками «зеленої» економіки є використання відновлюваних джерел енергії (вітру, сонця, енергію припливів), енергоефективність в житлово-комунальному господарстві, органічне землеробство, запровадження екологічних методів утилізації та переробки відходів, удосконалення управління водними ресурсами, розвиток «чистого» транспорту. За даними Організації економічного співробітництва та розвитку до 2050 року в світі буде знищено орієнтовно 61-71% флори і фауни планети.

Уряди країн світу впроваджують концепцію «зеленої» економіки, згідно з якою скорочується використання сировини та енергії у всіх секторах економіки. В такій економіці збільшується кількість інвестицій у еко-проекти, управління за переробкою відходів, зокрема пластмаси. Важливо зазначити що в країнах Євросоюзу активно формується поняття «зеленого» бізнесу. Найефективнішою формою ведення такого бізнес є зелені кластери. В основу цього поняття покладене об'єднання екологічних та енергетичних з людськими технологіями, а також наукою і освітою, за рахунок максимальної мобільності ресурсів. «Green Tech Cluster» в рамках цього проекту близько 200 компаній працюють над розробкою інноваційних чистими й зеленими технологіями. Економічне зростання передбачає збільшення обсягів виробництва, що негативно впливає на стан навколишнього середовища. У 1987р. Міжнародна комісія з навколишнього середовища та розвитку запровадила концепцію сталого розвитку. Вона покликана стимулювати економічне зростання одночасно з покращенням екологічної якості продукції. Зелений бізнес став найважливішим інструментом реалізації концепції, який набув у Федеративній Республіці Німеччина широкого застосування [2].

Важливо зазначити, що ця концепція впроваджується і розробляється не тільки розвиненими країнами, а й країнами що розвиваються, включаючи Африку, Латинську Америку, Азію, Тихоокеанський регіон, Європу. Досвід отриманий в цих країнах буде слугувати джерелом інформації та дасть чітке розуміння політики «зеленої» економіки. Адже, не достатньо ввести концепцію в життя країни, важливо також узгодити її з національними соціально-економічними пріоритетами та цілями – це стане ключовим у реалізації Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року та досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) [3].

Спеціальний фонд боротьби зі зміною клімату, створений на конференції сторін COP, Організації об'єднаних націй зі зміни клімату у 2001 році для допомоги вразливим країнам впоратися з наслідками кліматичних змін. РЗК ООН підтримує як довгострокову, так і короткострокову адаптаційну діяльність в управлінні водними ресурсами, управлінні земельними ресурсами, сільському господарстві, охороні здоров'я. Програма допомагає подолати низку бар'єрів, зокрема: обмежений доступ до кліматично стійкої інфраструктури і технологій; незалученість приватного сектору; відсутність фінансування з відкритих джерел; не сформована законодавча база, яка б передбачала та управляла кліматичними ризиками [4].

Що стосується України, то у нашій країні є потенційні та навіть необхідні напрямки розвитку, які сприяють впровадженню «зеленої» економіки. Економіка із інноваційним підґрунтям, дозволяє створювати досконалі системи виробництва і споживання. Становлення цього напрямку дозволить вирішити наступні питання: створення робочих місць, збільшення держбюджету за рахунок збільшення кількості підприємств та обсягів виробництва; вихід на нові світові ринки. Немало важливим є збільшення іноземного інвестиційного капіталу в економіку.

Зараз в Україні найбільш розвинутими є такі напрямки «зеленого» бізнесу: виробництво біопалива, сонячних панелей та електроенергії на міні-ТЕС, вітрова енергетика. В Україні зелена економіка функціонує на бюджетній основі та знаходиться в безпосередній залежності від бюджетної політики країни. Розвиток зеленої економіки в країні потребує сучасних фінансових інструментів, направлених на активну підтримку державою за допомогою використання низки стимулюючих механізмів: регуляторних, організаційних, економічних, фінансових, інформаційних, комунікаційних, бюджетних та податкових тощо.

Враховуючи досвід європейських країн щодо розвитку «зеленої» економіки, до пріоритетних напрямів «зеленого» зростання в Україні відноситься:

- формування програм з підвищення енергоефективності й розвитку відновлюваної та альтернативної енергетики;
- впровадження ресурсощадливих технологій та екологічно чистого виробництва;
- створення сприятливого інвестиційного клімату для розвитку «зеленого» бізнесу;
- впровадження екологічних інновацій задля забезпечення екологічної безпеки країни;
- розвиток ринку екологічних послуг та створення інформаційної бази щодо надання відповідних послуг [5].

Таким чином, у сучасному світі «зелена» економіка визнана як складова частина концепції сталого розвитку. Вона розробляє і підтримує екологічні програми які реалізуються у світі. В Україні ключовим фактором виступають інвестиції, які фінансують екопроекти. Крім цього наша країна має великий потенціал розвитку «зеленої» економіки, що забезпечить підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світових ринках.

Список використаних джерел

1. Allen C., Clouth S. A guidebook to the Green Economy. Issue New York : UNDESA, Division for Sustainable Development. 2012. 65 p.
2. Досвід розвитку зеленого бізнесу в Німеччині та можливості його використання в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. 18 черв. С. 21–22.

3. Розвиток альтернативної енергетики в Європі.
URL: <https://smarteco.biz.ua/alternative-energy-eu/>
4. Зелена економіка. Sustainable Development. URL: <https://sdgs.un.org/>
5. Скороход І.С., Горбач Л.М. Розвиток «зеленої» економіки в країнах Європейського Союзу *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2019. №2. С. 17-21.

УДК 338.13

Кулакова С.Ю., к.е.н., доцент; Степаненко О.А., магістрант; Лук'яненко Л.В., магістрант
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сучасний бізнес переживає значні зміни через рушійну силу цифрової трансформації. Цифрова трансформація надає нові можливості та ставить нові виклики у всіх секторах економіки. У такому середовищі основним фактором успішності підприємства є його здатність адаптуватися та залишатися конкурентоспроможним.

Одним з найважливіших аспектів конкурентоспроможності в епоху цифровізації є технологічна інноваційність. Підприємства повинні використовувати передові цифрові технології, такі як штучний інтелект, аналітика даних для оптимізації своїх процесів, залучення нових клієнтів та покращення якості своїх продуктів та послуг [1].

Наступним важливим фактором є цифрова стратегія. Підприємства мають розробити чітку цифрову стратегію, яка відображатиме їхні цілі та визначатиме шляхи досягнення конкурентних переваг. Цифрова стратегія включає в себе визначення цифрових ініціатив, впровадження нових продуктів та послуг, залучення нових бізнес-моделей та підвищення ефективності операцій.

Важливим аспектом є культурна трансформація. Підприємства повинні створити культуру інновацій, що сприяє відкритості до нових ідей, експериментам та навчанню на помилках. Для цього може знадобитися зміна внутрішньої структури та процесів організації, а також залучення та розвиток висококваліфікованих співробітників з цифровими навичками.

Окремої уваги заслуговує фокус на клієнта. В умовах цифровізації важливо розуміти та задовольняти потреби клієнтів шляхом персоналізації пропозицій та використання аналітики для прогнозування їхніх потреб та поведінки.

Враховуючи швидкість змін в сучасному бізнесі, важливо акцентувати увагу на адаптивності та гнучкості підприємства. Ці поняття означають здатність підприємства швидко реагувати на зміни у ринкових умовах та технологічному середовищі, швидко впроваджувати нові ідеї та технології, а також оперативно вирішувати проблеми, які виникають у процесі цифрової трансформації.

Важливим елементом успішної цифрової трансформації є також відкритість до партнерства та співпраці з іншими компаніями, технологічними стартапами та галузевими експертами.

Для підвищення конкурентоспроможності підприємства важливо виявити, картографувати і класифікувати фактори та резерви, що визначають рівень його конкурентоспроможності. За ступенем залежності від компанії ці фактори можна поділити на зовнішні (інвестиційний стан галузі, регіону, країни) та внутрішні. Під внутрішніми чинниками розуміють фактори, які прямо контролюються або впливають на бізнес в межах самого підприємства. Це може бути стратегія управління, організаційна культура, фінансові ресурси, кваліфікація персоналу. Підвищення конкурентоспроможності підприємств вимагає